כדרב הונא אמר רב כו' שניחק לרעייה. שניתק מדין הקרבה ומקרוהו

לרועה עד שיסתאב דקי"ל (תמורה דף יח.) כל שבחטאת מתה באשם

רועה: עולה. אשר יעלה עולה: גמר עבודה. שאין אחריה עבודה

ואיתרבו להו באף כל כגון המנסך ומקטיר קטרת ומקטיר קמלים יש

ומקטיר מנחת כהנים: ויתיב רב

חסדת וקחמר וישלה חת נערי בני

ישראל. נראה בעיני שהספרים

חסרים כאן ולא ידעתי מה ואם

אין חסרין זהו פירושו יתיב רב

חסדה והחמר להחי הרה וישלח חת

נערי וגו' ומפרש דאלו הבכורות:

א"ל רב הונא הכי אמר רב אסי

ופסקו. אותו היום פסקה עבודה

מן הבכורות שמסיני נצטוו על

הכהונה כדיליף לקמן ושמשו נדב

ואביהוא כל אותה שנה ראשונה עד

שהוהם המשכן ומתו: לישנא אחרינא

הכי אמר רב אסי ופסקיה. לריך

להפסיק כאן נגינת בו טעם המקרא

באתנחתא ולא יקרא בטעם פשטא

כמו שאנו קורין אותו דכשהוא נקרא

בטעם פשטא משמע שקריאת נערי

בני ישראל דבק על ויעלו עולות משמע

שהם העלום אבל כשאתה חורהו

באתנחתא עומדת התיבה לבדה ואינה

דבק על ויעלו וי"ל שלח שלחם אלח

להביא הקרבנות ולעמוד עליהם ויעלו

עולות אותם שכשרים להעלותם דהיינו

נדב ואביהוא שמשבאו לסיני הופרשו

הכהנים כדיליף לקמן: סבר רב חסדא

לאותביה כאו מתני'. דקתני שנהגו

עבודה בבכורות עד יום הקמת

המשכן: שמעיה. רב חסדה לרב

חנא כבו דיתיב וקאמר תו משמיה דרב

אדא כו': איסיביה מברייסא

דשוויה בכולהו. שתהה שוה להשיב על

כל דבריו: עולה בו שהקריבו ישראל

במדבר. סיני קודם מתן תורה וישלח ביו

את נערי וגו׳: והכל כשרין ליקרב.

כדמפרש ואזיל בהמה וחיה ועוף כו':

והכל קרבו עולות. השתח משמע שלח

היו מקריבין אלא עולות ולקמיה פריך עליה: רשאין לעשות כן. דלא מאסרו להן הבמות: יסקדשו.

מלעלות ואע"ם שרגילין לגשת אלי

ולהעלות כחו העד בהן שלא יעלו בהר:

זו פרישת בכורות. הזהיר חת

הבכורות להפריש כו מן ההר: זו פרישת נדב ואביהוא. כלומר לא

נקראו בכורות כהנים אלא מי הן

הכהנים הנגשים שהוזהרו כאן לפרוש

מן ההר זה נדב ואביהוא שנעשו

בסיני כהנים והן הכהנים הנגשים

אל ה׳ להקריב קרבנות: היינו דכתיב.

כשמתו נדב ואביהוא אשר בו דבר וגו׳ כדקאמר בסיני (שמות יט) פן יפרוץ

לעיל ה: קיב. פסחים עג. מיר
כה: ע"ש מנחות ד. חמורה יח.,
ח"כ אחרי פ"י ה"ט ואילך,
ס חגיגה ו: ע"ש [לקמן קכ. ע"ש]

תוספ׳ פרה פ״ד ה״ג, ד) ע׳

מכילתא בא פ"א, ל) ירוש׳

מוילה ח"א הי"א () מרילחא מגילה פ"א הי"א, ו) מכילתא יתרו בחדש פ"ד, ו) ת"כ שמיני במילואים הל' לו, ה) גיטין ז. ע"ש, ע) חגיגה ו. סוטה (ו:, י) [נדרים פא. וש"נ] צי'

ת״כ שמיני פרש׳ ב ה״ח. ספרי

ירוש׳ עירובין פ״י ה״א (ע״ש רוש׳ שירובין פ״י ה״א

במפרשים), ל) [עי' ויקרא רבה שמיני פי"ב ב], ל) קיז ע"ש

א מיי׳ פ"ד מהל׳ פסה"מ הל׳

תורה אור השלם

 וַאֲלַהָם תאמר אִישׁ אִישׁ מְבֵּית יִשְׁרָאַל וּמִן הַגַּר אֲשָׁר יָגוּר בְּתוֹכְם אֲשֶׁר יַעֻלֶּה עלְה יְגוּר בְּתוֹכְם אֲשֶׁר יַעֻלֶּה עלְה אוֹ זְבַּח: ויקרא יז, ח 2. וִישַׁלַח אַת נַעַרִי בְּנִי יִשְׁרָאֵל ניעלוּ עלת נייִזְבְּחוּ זְבָּחִים שְׁלָמִים לַיהֹוֶה פָּרִים: ם. מומות רד ה

ספורו כו,י. 3. וְגַם הַכּּהְנִים הַנְּגְשִׁים אֶל יְהֹוָה יִתְקַדְּשׁוּ פֶּן יִפְּרֹץ בָּהֶם יִהֹוָה: שמות יט, כב יְהְוָה: שמות יט, כב 4. וַיֹּאמֶר משֶׁה אֶל אַהְרֹן הוּא אֲשֶׁר דְּבֶּר יְהֹוָה לָאמר בִּקְרֹבֵי אָקָרשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶבָּבר אָקָרשׁ וְעַל פְּנֵי כָל הָעָם אֶבָּבר וידם אַהַרֹן: 5. ונעדתי שמה לבני ישראל

שמוז כס, סג 6. דום לַידֹּנָה וְהַתְחוֹלֵל לוֹ אַל תִּתְחַר בְּמַצְלִיחַ דַּרְכּוֹ בְּאִישׁ תהלים לז, ז עשה מזמות: ר. עת לקרוע וש. לַחֲשׁוֹת וְעֵת לְדַבָּר: קהלת ג, ז

שראל הוא נתן עו ותעצמות לָעָם בָּרוּךְ אֵלהִים:

תהלים סח. לו תהלים סח, לו 9. וַיָּבֶן נֹתְ מְוְבַּח לִּיהֹנְה וַיְּפֶּח מְבֹּל הַבְּהַמָּה הַשְּׁהֹרָה וּמְבֹּל הָעוֹף הַשְּׁהוֹר וַיַּעֵל עלת בַּמְוְבַּח: בראשית ח, כ

מוסף רש"י י אשם שניתק לרעיה. כגון תמורת אשם ואשם שמתו בעליו או נתכפרו באחר, וקי"ל (תמורה יח.) כל שבחטאת מתה באשם רועה, וטחת ממה בחטם רועה, ב"ד וחמרו לו ירעה (לעיד וניתק מדין חשם לרעיה, **שאמרו לו ב"ד הוליאו וירעה** (דעיד הם. ומטאת ואשם אינו באיו נדבה והטחם וחשם סיק בחץ כדר לדבה ומשנתכפרו באחר אין תקנה לזה, וגבי חטאת הלכתא גמירי לה דמתה, ובאשם גמירי הלכתא כל שבחטאת מתה באשם רועה, ואם שבחטאת מתה באשם רועה, ואם ניתקו מעליו והשליכו לאפר לרעות שיסתאב ויפול בו מום שיוכל לפדותו ולהוליאו לחולין, וכל נפדותו ונהוניתו נחונין, וכנ הרועים דמיהם נופלים לנדבה, ומה היא נדבה ששה שופרות היו במקדש וכתוב עליהן נדבה ושם היו נותנין כל מותר דמי חטאת ואשם נחתנין כג מותר דתי חטחת חשם ומביאין משם קין המובח עולות, בשר לשם ועורות לכהנים, שזהו מדרשו של יהוידע הכהן במס' ממורה (כג:) וזה לא הממין עד שיומס ומשניתה לרעיה שחטו סתם ופסחים עג.). על שלא נסתאב (תמורה בג:). שקדים ושחטו לשם (תמורה בג:). שהקדים ושחטו לשם עולה (נויר בה:): כשר. לעולת קין המוצח, הואיל וסוף סוף דמיו לכך **סיו עומדיס** (פסחים שם וכעי לעיל הו). להא סתמא לשם עולה קלי לדמים (תמורה שם). ואין שם קאי לדמים (תמורה שם). ואין שם אשם עליו, דנדבה דשופרות עולה (מנחותד.) כללות נאמרו בסיני. הרבה דברים נאמרו סתומים בסיני שלא נתפרשו כל לרכן ופירשו לו לאחר שהוקם המשכן באהל מועד, שהרי לא נתפרשו שם הלכות עבודה וזכחת עליו את עולותיך ואת שלמיך (שמות כ) ולא פירש מתן במתיך (שמות כ) ונח פידם מחן דמיהן הפשיטן וניחותן של עולות והקרכת אימורין של שלמים (חגיגה ה ובעי"ז סוטה לד:) ופרטות באהל מועד. משהוקס המשכן ודיכר עמו מעל הפרוכת שם פירש לו הכתוב, כדכתיב ויקרא אל משה וידבר ה' אליו מאהל מועד לאמר, הרבה: וגשגו. פעם שנית וכל מה שנאמר כאן נאמר כאן ואע"פ שלא בערבות נכתב: ונשתלשו מואב. מפי משה לישראל. שואמר בו אב. נופי נושה נישו חק, שנוונוו (דברים א) בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה באר את התורה וגו' (חגיגה ו:):

כוה העלאה שהיא גמר עבודה כו'. סוגיא זו קשה אההיא דלעיל בריש השוחט (דף קו: ושם) דדרשינן להכי כתב רחמנא או

לרבות את הזורק דלא תיתי מבינייא ומשום הכי פטור לו מקבל בחוץ: ויתיב וקאמר וישלח וגו'. פירש בקונטרס ויתיב רב חסדה וקחמר

ונראה ליו לפרש דיתיב וקאמר ארב הונא קאי: א"ל הבי אמר רב אםי ופסקוהו. פי' כמו שאמרת אמר רב אסי דוישלח היינו עבודה בבכורות אבל חכמים הפסיקוהו ומנעוהו מלומר כן ושני לשונות שבקונטרס עיקר להו: רבוו הקב"ה למשה ולא ידעו. פי׳ ולא ידע במי אבל היה יודע שעתיד הקב"ה לקדש את המשכן באדם גדול דאמרי׳ במדרש י שאמר לו משה לאהרן הייתי סבור בי או בך: וקיבל שבר על שתיקתו. מנים

בתורת כהנים שבשכר זה נתייחד אללו הדיבור דכתיב בפרשת יין ושכר אל תשת וידבר ה' אל אהרן ולא כתיב אל משה ותימה דבסיפרי דריש בפרשת קרח דכתיב וידבר אל אהרן שומע אני שהדיבור אל אהרן . ת"ל כאשר דבר ה' ביד משה לו בפרשת מחתות השרופים הא למדנו שהדיבור למשה שיאמר לאהרן ושמא זה קורא נתייחד הא דכתיב אל אהרן ולא שיאמר לבני ישראל:

כללות נאמרו בסיני כו'. הוה מצי לאיתויי מדר' יוסי הגלילי דאמר בפ"ק דחגיגה (דף ו: ולקמן קכ.) דאין טעונה הפשט וניתוח:

כדרב הונא אמר רב דאמר יה הונא אמר רב אשם שניתק "לרעיה ושחטו סתם כשר לעולה: המעלה מבשר חמאת [וכו']: ת"ר מנין למעלה מבשר חמאת ומבשר אשם סמנין ומבשר קדשי קדשים ומבשר קדשים קלים וממותר העומר ושתי הלחם ולחם הפנים ושירי מנחות שפמור ת"ל עולה מה עולה שהיא ראויה להעלאה אף כל שראויה להעלאה מנין שאף היוצק והכולל והפותת והמולח והמניף והמגיש והמסדר השלחן והמטיב את הנרות והקומץ והמקבל או בחוץ שפטור ת"ל אשר יעלה עולה או זבח מה העלאה שהיא גמר עבודה אף כל שהוא גמר עבודה: עד שלא הוקם המשכן [וכו']: יתיב רב 🐠 הונא בר רב קשינא קשיה דרב חסדא ב וקא קרי יוישלח את נערי בני ישראל א"ל הכי אמר ר' אסי (קרבו) חופסקו סבר לאותוביה ממתניתין שמעיה דקאמר משמיה דרב אדא בר אהבה עולה שהקריבו ישראל במדבר אינה מעונה יעולה הפשם וניתוח אותביה ברייתא הו דשויא בכולהו דתני׳ עדשלאהוקם המשכן הבמות ו מותרות ועבודה בבכורות יי והכל להקריב ז בהמה חיה ועוף זכרים ונקבות

תמימין ובעלי מומין מהורין אבל לא ממאין

והכל קרבו עולות ועולה שהקריבו ישראל במדבר מעונה הפשם וניתוח ונכרים בזמן הזה רשאין לעשות כן תנאי היא דתניא יוגם הכהנים הנגשים אל ה' יתקדשו ר' יהושע בן קרחה אומר יזו פרישות בכורות רבי אומר זו פרישות גדב ואביהוא בשלמא למ"ד זו פרישות גדב ואביהוא היינו דכתיב ⁴הוא אשר דבר ה' לאמר בקרובי אקדש אלא למ"ד זו פרישות בכורות היכא רמיזא דכתיב זונועדתי שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי אל תקרי בכבודי אלא במכובדיים »רבר זה אמר יו הקב"ה למשה ולא ידעו עד שמתו בני אהרן כיון שמתו בני אהרן אמר לו אהרן אחי לא מתו בניך אלא להקרישו שמו של הקב"ה כיון שידע אהרן שבניו ידועי מקום הן שתק וְקבל שכר או שנאמר יוידום אהרן וכן בדוד יבו הוא אומר ידום לה' והתחולל לו יאע"פ שמפיל לך חללים חללים את שתוק יו וכן בשלמה יו הוא אומר יעת אש"פ שמפיל לך חללים את שתוק יוכן בשלמה יו הוא אומר יעת לחשות ועת לדבר פעמים ששותק ומקבל שכר על השתיקה פעמים מדבר ומקבל שכר על הדבור והיינו דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנו מאי דכתיב •נורא אלהים ממקדשך אל תיקרי ממקדשך אלא מָמִקּוֹדשׁיְךְ בשעה שעושה יי הקב"ה דין בקדושיו מתיירא ומתעלה ומתהלל יי אלא קשיא עולה תרי תנאי היא שדתניא ר' ישמעאל אומר כללות נאמרו בסיני ופרטות באהל מועד יו ר"ע אומר כללות ופרטות נאמרו בסיני ונשנו באהל מועד ונשתלשו בערבות מואב אמר מר הכל כשירין להקריב זו מגא הגי מילי אמר רב הונא ראמר קרא יויבן נח מזבח לה' ויקח מכל הבהמה המהורה ומכל עוף המהור בהמה הו כמשמעו יחיה בכלל בהמה

(3) בהם ה' וכיון שלא מהרו לפרוש מן ההיכל כחו בהקמת המשכן פרץ בהם: אלא למ"ד זו פרישת בכורות היכא רמיוא. ה"ג ולא גרסי׳ פרישת נדב ואביהוא כייו היכא רמיזא מיתת נדב ואביהוא היכא רמזה למשה קודם לכן דקאמר הוא אשר דבר: ונקדש בכבודי. נאמרה לו למשה ביום שנלטווה על מלאכת המשכן ורמז לו שביום שישרה שכינתו על הבית יתקדש בכבודיו ולא נרמו להבין מה ל הוא עד שמתו: אלא כדי להסקדש כבודו של מקום עליהם. להודיע שהוא נורא על יראיו ומיודעיו חהו הוא אשר דבר אלי ביום שנלטויתי על המשכן ונקדש בכבודי באותם הנכבדים וקרובים לי אקדש: שנאמר וידום אהרן. הרי ששתק וקבל השכר. מפרש בב"ר כי שמתוך כך זכה ונחייחד אליו הדיבור שנאמר אחרי אותו ענין פרשת שתויי יין ולא החוכר באותו דיבור משה אלא אהרן: נורא אלהים ממקדשך. אלהים זו מדת הדין אימתי הוא נורא 🕬 ע"י שהוא עושה דין במקודשיו: אלא עולה קשיא. דקתני הכא [דטעונה הפשט] וניתוח: **כללות נאמרו בסיני.** כגון מזבח אדמה תעשה לי וזבחת עליו וגו' ושמות כן ולא נתפרשו הלכות עולה ושלמים שם: ופרטום באהל מועד. לאחר שהוקם המשכן נאמרה ת"כ למשה ושם נמפרשו והפשיט ונתח (ג) לרבי ישמעאל שמעי׳ דעולה שהקריבו בסיני לא הוטענה הפשט וניתוח: נשחלשו בערבות מואב. משנה לו תורה שחזר משה ואמרה להם על הסדר כדכתיב (דברים א) בעבר הירדן בארץ מואב הואיל משה וגו': חיה בכלל בהמה. דכתיב זאת הבהמה אשר תאכלו וגו' וסמיך ליה איל ולבי ויחמור וגו'⁰ (שם יד):

הגהות הב"ח

(A) גמ' יתיב רב חנה בר רב קטינה: (3) רש"י ד"ה היינו וכו' פן יפרון בם ה': (ג) ר"ה ופרטות וכו' ונתח שמעינן לרבי ישמעאל דעולה:

שינויי נוסחאות

א] והמקבל דמים בחוץ : m-m* בו לפי גי׳ רש״י ל״ל דרב יחסדא ויתיב רב חסדא וקא קרי (הגרי'ב): ג] בכי"ל מסיים ספסוק ויעלו עולות ויזבחו זבחים שלמים: ד] קרבו ופסקו. זו הגירסא עיקר, דומיא מל מולח דמר"ע החם כתגיגה עג עונת תמיד קרבה ושוב לה פסקה, קאתר הכה לענין עבודת בכורות איפכת (יעביץ): ה] צ'יל מברייתא (ש"ח): 1] צ"ל היו הבמות (*ש"ח): 1] צ"ל ליקרב (*ש"מ של מקום עליהם וש"מ. וכעי" וררוווים: יאן שכר על בכתה"י וברש"). יאן שכר על שתיקתו (*ש"מ) יבן ג'י הילקוט ע"י דוד (הגרי"ב): יגן 5"ל דום (*ש"מ): ידן ג'י הילקוט ע"י שלמה (הגרי"ב): מו] שהקב"ה שלמה (הגרי"ב): מו] עושה דין במקודשיו. כן גי' ייילקום (חגי ב). בין כקלת ומחקלם ורתה"י, ב"ש): יון כקלת כת"י נוסף ונשנו בערבות מואו יח] בהמה ועוף (ב"ש): כמשמעו כל"ל (*ש"מ וצ"ק): ימן קמצים של מנחות כל"ל ("ש הוצ"). ("ש"ח"): כן ל"ל טעם נגינת (ש"ח): כאן ל"ל לאותוביה ממתני ("ש"ח): כבן ל"ל הונא הגרי״ב, כתה״י). ועי׳ ככ״ח אות לי וברש"י לעיל ובתוד"ה ויתיב: הי הכרש"י ענעי נכנוד"ה חינב: בון דבור זה שייך עניל קודה ד"ח ליתיניה (ש"ח): בדן כדכתייב וישלח כל"ל (באחדים): בהן ולהעלות קרבנות כל"ל (באחדים): בון ל"ל לפרוש (ש"ח): בון ל"ל הוא אשר בישים: כהן למיי הוא אשר (ב"ש) בהן למויים בל מלחים בל מח ההר (ב"ש) ותיבות בהקמת המשכן מנוקחות. וכתב שכן מוכח מפירש"י בחומש. ודלה ממרש"ח. ולפייין נמלה מעט כמהרש"ח. ולפייין נמלה מעט חדש לחיחה נדב ואביהוא. ול"נו: מדם כמימת גדב ומכיסות, ונ"ע: כמ] ואביהוא, אלא היכא כל"ל (באה"ם): ל] ל"ל מי הם (ב"ש וח"ו): לא] נ"ל נורא בזמן שהוא (נ""פ): לב] ל"ל במשנה שהוא (נ""פ): לב] ל"ל במשנה שהוא (ביים). לב] כ"ל במשנה (ב"ש): לג] פטור קומץ ומקבל בחוץ כל"ל (ב"ש): לר] ל"ל ולי נראה לפרש (צ"ק): לה] כלל"ל אינן עיקר (באה"מ):